

Merenkululaitos

TIEDOTUSLEHTI NRO 7/25.2.1998

LUOTSAUSLAKI JA -ASETUS

Luotsauslaki (90/1998) ja -asetus (92/1998) on annettu 6.2.1998 ja ne tulevat voimaan 1.3.1998.

Luotsauslailla kumotaan:

- luotsausasetus (393/1957) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen,
- asetus linjaluotseista (410/1960), ja
- asetus ruotsalaisten matkustaja-alusten vapauttamisesta luotsinkäyttövelvollisuudesta eräissä tapauksissa (903/1984).

Oheisena ovat luotsauslaki, sen voimaantulosta annettu asetus ja luotsausasetus.

Apulaisjohtaja

Tapio Rauman

Asiaa koskevat tiedustelut:

Apulaisjohtaja Tapio Rauman
puhelin 0204 48 4334

Tämä tiedotuslehti
korvaa tiedotuslehden:

17/24.6.1991

Dnro 8/00/98
ISSN 0430-5345

90/1998

Luotsauslaki

Annettu Helsingissä 6 päivänä helmikuuta 1998

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on alusliikenteen turvallisuuden edistäminen sekä alusliikenteestä ympäristölle aiheutuvien haittojen ehkäiseminen.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *luotsauksella* alusten ohjailuun liittyvää toimintaa, jossa luotsi toimii aluksen päällikön neuvonantajana sekä vesialueen ja merenkulun asiantuntijana;

2) *luotsilla* henkilöä, jonka merenkulkulaitos on hyväksynyt harjoittamaan luotsausta Suomen vesialueella sekä Saimaan kanavan vuokra-alueella;

3) *itämerenluotsilla* henkilöä, jonka merenkulkulaitos on hyväksynyt harjoittamaan luotsausta Itämeren alueella.

3 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan luotsaukseen, jota järjestetään alusten avustamiseksi Suomen vesialueella sekä Saimaan kanavan vuokra-alueella.

Lakia sovelletaan myös itämerenluotseina toimiviin Suomen kansalaisiin.

4 §

Luotsaustoiminnan harjoittaminen

Merenkulkulaitos huolehtii luotsauksen järjestämisestä ja valvoo luotsaustoimintaa.

Satama-alueella luotsausta saavat harjoittaa myös satamahallinnon tehtävään hyväksymät henkilöt.

5 §

Luotsinkäyttövelvollisuus

Sen lisäksi, mitä merilain (674/1994) 6 luvun 10 §:ssä säädetään velvollisuudesta käyttää luotsia, alusten on Suomen vesialueella sekä Saimaan kanavan vuokra-alueella käytettävä luotsia siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

6 §

Päällikön vastuu ja tiedonantovelvollisuus

Aluksen päällikkö on vastuussa aluksensa ohjailusta myös silloin, kun hän noudattaa luotsin antamia aluksen ohjailuun liittyviä ohjeita.

Päällikkö on velvollinen antamaan luotsille kaikki ne tiedot, joilla on merkitystä luotsaukselle.

7 §

Luotsin tehtävät

Luotsi on vastuussa luotsauksesta. Luotsin on annettava luotsattavan aluksen päällikölle

aluksen turvallisen kulun kannalta tarpeelliset tiedot ja ohjeet sekä valvottava niitä aluksen ohjailuun ja käsittelyyn liittyviä toimenpiteitä, joilla on merkitystä alusliikenteen turvallisuudelle ja ympäristönsuojelulle.

Luotsin muista tehtävistä, kuten velvollisuudesta tehdä alusliikenteen turvallisuuden, meri- ja tullivalvonnan tai ympäristönsuojelun kannalta tarpeellisia ilmoituksia, säädetään asetuksella.

Luotsaus alkaa silloin, kun alus lähtee laiturista tai ankkuripaikalta, ja satamaan tultessa luotsaus päättyy silloin, kun alus on ankuroitu tai kiinnitetty laituriin.

8 §

Luotsin oikeus kieltäytyä luotsauksesta

Luotsilla on oikeus kieltäytyä luotsauksesta, jos hän katsoo, että matkan aloittaminen tai jatkaminen vaarantaa luotsattavan aluksen, siinä olevien ihmisten, muun vesiliikenteen tai ympäristön turvallisuutta. Luotsin on tällöin välittömästi ilmoitettava luotsiasemalle tai liikenteenohjauskeskukselle luotsauksen keskeyttämisestä.

9 §

Luotsin pätevyys

Luotsin pätevyysvaatimuksista säädetään asetuksella.

10 §

Virka-apu

Luotsilla on oikeus saada tarvittaessa valtion aluksen päälliköltä sekä poliisilta, rajavartiolaitokselta ja tullilaitokselta sitä virka-apua, jota nämä voivat antaa.

11 §

Valvonta

Tämän lain täytäntöönpano ja lain noudattamisen ylin valvonta kuuluvat asianomaiselle ministeriölle.

Merenkulkulaitos valvoo tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja mää-

räysten noudattamista.

12 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä laiminlyömällä velvollisuuden käyttää luotsia tai luotsaamalla ilman oikeutta taikka laiminlyömällä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tahi muulla vastaavalla tavalla siten, että teko on omiaan vaarantamaan merenkulun turvallisuutta, on tuomittava, jollei teosta muualla säädetä ankarampaa rangaistusta, *luotsausrikkoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Jos luotsausrikos on vähäinen taikka jos tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten rikkominen on tapahtunut huolimattomuudesta, rikoksentekijä on tuomittava *luotsausrikkomuksesta* sakkoon.

13 §

Tuomioistuin

Tämän lain mukaan ratkaistavissa jutuissa tuomioistuin määräytyy merilain 21 luvun mukaan.

14 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella. Itämerenluotseista säädetään lisäksi erikseen asetuksella.

Merenkulkulaitos voi, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, antaa tarkempia määräyksiä luotsauksesta sekä myöntää yksittäistapauksessa tai erityisten sää- tai jääolosuhteiden vuoksi poikkeuksia tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten vaatimuksista.

15 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Tällä lailla kumotaan 5 päivänä joulukuuta

1957 annettu luotsausasetus (393/1957) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, linjaluotseista 14 päivänä lokakuuta 1960 annettu asetus (410/1960) ja ruotsalaisten matkustaja-alusten vapauttamisesta luotsinkäyttövelvollisuudesta eräissä tapauksissa 21 päivänä joulukuuta 1984 annettu asetus (903/1984).

Lupa, kieltö tai muu päätös, joka on annettu 2 momentissa mainittujen asetusten tai niiden nojalla annettujen määräysten nojalla, on kuitenkin voimassa myös tämän lain tultua voimaan, jollei sitä muuteta tai kumota tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaisesti.

Helsingissä 6 päivänä helmikuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Liikenneministeri *Matti Aura*

91/1998

Asetus**luotsauslain voimaantulosta**

Annettu Helsingissä 6 päivänä helmikuuta 1998

Liikenneministerin esittelystä säädetään:

1 §
Helmikuun 6 päivänä 1998 annettu luotsauslaki (90/1998) tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1998.

2 §
Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1998.

Helsingissä 6 päivänä helmikuuta 1998

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Liikenneministeri *Matti Aura*

92/1998

Luotsausasetus

Annettu Helsingissä 6 päivänä helmikuuta 1998

Liikenneministerin esittelystä säädetään 6 päivänä helmikuuta 1998 annetun luotsauslain (90/1998) nojalla:

1 luku

Luotsinkäyttövelvollisuus ja määritelmät

1 §

Suomen sisäisillä aluevesillä on seuraavien alusten käytettävä luotsia:

1) alus tai alusyhdistelmä, jonka suurin pituus on yli 60 metriä tai suurin leveys yli 10 metriä tai suurin sallittu kesälastisyväys suolaisessa vedessä yli 4,5 metriä;

2) alus, joka irtolastina kuljettaa vaarallisia tai merta pilaavia aineita; ja

3) ulkomainen valtionalus, jota ei käytetä kaupallisen toiminnan harjoittamiseen.

Edellä mainitusta luotsinkäyttövelvollisuudesta ovat kuitenkin vapautetut Suomen valtion omistamat alukset, joita ei käytetä kaupallisen toiminnan harjoittamiseen, sekä 1 momentin 1 kohdassa mainitut alukset, joiden päälliköllä on merenkululaitoksen myöntämä linjaluotsinkirja käytettävälle välille.

Lisäksi luotsinkäyttövelvollisuudesta ovat vapautetut jäänmurtaajat, yleiseen tiehen kuuluvat lautat ja alukset, jotka ovat yksinomaan saariston kehityksen edistämiseksi annetussa laissa (494/1981) tarkoitetussa yhteysalusliikenteessä tai vastaavanlaisessa liikenteessä Ahvenanmaan maakunnassa.

Merenkululaitos voi turvallisuus- tai ympäristönsuojelullisista syistä määrätä nimetyn päällikön tai tietyn aluksen käyttämään luotsia.

2 §

Alusten on käytettävä luotsia Saimaan ve-

sialueella ja Saimaan kanavalla Brusnitshnojen sulun ja Mälkiän sulun välillä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua luotsinkäyttövelvollisuudesta ovat kuitenkin vapautettuja seuraavat alukset, jos ne eivät irtolastina kuljeta vaarallisia tai merta pilaavia aineita:

1) Suomen valtion alukset, joita ei käytetä kaupallisen toiminnan harjoittamiseen;

2) alle 25 metrin pituiset alukset ja työntöyhdistelmät, joiden pituus on alle 25 metriä;

3) kotimaanliikenteen alukset Saimaan vesialueella; sekä

4) alukset, joiden päälliköllä on linjaluotsinkirja.

Luotsinkäyttövelvollisuus ei myöskään koske venäläisiä aluksia niiden käyttäessä vain Saimaan kanavan Venäjän puoleista osaa.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, merenkululaitos voi turvallisuus- tai ympäristönsuojelullisista syistä määrätä nimetyn päällikön tai tietyn aluksen käyttämään luotsia.

3 §

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1) *vaarallisella aineella* IBC-koodin 17 luvun ja IGC-koodin 19 luvun mukaisesti luokiteltuja aineita;

2) *merta pilaavalla aineella* Marpol 73/78-yleissopimuksen I liitteen mukaisesti määriteltäviä öljyjä, Marpol 73/78-yleissopimuksen II liitteen mukaisia vaarallisia nestemäisiä aineita ja Marpol 73/78-yleissopimuksen III

liitteen mukaisesti määriteltyjä haitallisia aineita;

3) *MARPOL 73/78*-yleissopimuksella alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemiseksi vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvää vuoden 1978 pöytäkirjaa (SopS 51/83) ja siihen myöhemmin tehtyjä muutoksia;

4) *IBC-koodilla* vaarallisia kemikaaleja irtolastina kuljettavien alusten rakentamista ja varustamista koskevaa Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) kansainvälistä säännöstöä; sekä

5) *IGC-koodilla* nesteytettyjä kaasuja irtolastina kuljettavien alusten rakentamista ja varustamista koskevaa Kansainvälisen merenkulkujärjestön kansainvälistä säännöstöä.

2 luku

Luotsin oikeudet ja velvollisuudet

4 §

Luotsilla on oikeus suorittaa luotsauksia niillä vesialueilla, joihin hän on saanut merenkululaitoksen myöntämän ohjauskirjan nojalla luotsausoikeuden. Luotsaukseen oikeuttava ohjauskirja annetaan määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi, ja se voidaan uudistaa.

5 §

Luotsilla on oikeus ottaa luotsausmatkalle mukaansa apulainen, jos se on tarpeellista luotsauksen suorittamista tai paluumatkaa varten. Mukaan voidaan ottaa myös luotsiksi koulutettava henkilö.

Jos luotsaukseen käytetään useita luotseja, niin aluksen päällikölle on ilmoitettava ennen luotsauksen aloittamista, kuka luotseista vastaa luotsauksesta.

6 §

Luotsin on ilmoitettava merenkululaitoksen antamien ohjeiden mukaisesti kaikista havainnoistaan, jotka liittyvät meri- ja tullivalvontaan, merenkulun, aluksen tai siinä olevien ihmisten turvallisuuteen tai ympäristönsuojeluun.

Luotsin on myös ilmoitettava kaikista luotsattavalle alukselle sattuneista tai aluksen aiheuttamista vahingoista ja vaadittaessa annettava niistä lisätietoja.

3 luku

Luotsin ohjauskirjat ja linjaluotsinkirjat

7 §

Merenkululaitos myöntää luotsin ohjauskirjat. Ohjauskirjan myöntämisen edellytyksenä on, että luotsilla on merikapteeninkirja ja että hänellä on sellainen terveys ja kunto, joka vaaditaan kauppa-aluksessa kansipalveluksessa olevalta. Lisäksi luotsin tulee olla suorittanut merenkulkupiirin järjestämän luotsaustutkinnon.

Ohjauskirjan myöntämisestä, voimassaolosta ja peruuttamisesta antaa merenkululaitos tarkemmat määräykset.

8 §

Merenkululaitos voi myöntää hakemuksesta linjaluotsinkirjan tietyllä väylällä aluksen päällikölle tai perämiehelle, jolla on merenkululaitoksen määräämä määrä suoritettuja matkoja aluksen päällikkönä tai perämiehenä kyseisellä väylällä ja joka on asianomaisessa merenkulkupiirissä suoritettussa tutkinnossa ja koeluotsauksessa osoittanut tuntevansa asianomaisen väylän. Hakijan on lisäksi tarvittavassa laajuudessa hallittava suomen tai ruotsin kieli.

Linjaluotsinkirjan saamisen edellytyksistä, voimassaolosta ja peruuttamisesta antaa merenkululaitos tarkemmat määräykset.

4 luku

Erinäiset säännökset

9 §

Merenkululaitos voi yksittäistapauksessa tai erityisten sää- tai jääolosuhteiden johdosta myöntää poikkeuksia luotsinkäyttövelvollisuutta koskevista säännöksistä, jos niiden soveltaminen olisi ilmeisen tarkoituksetonta tai kohtuuttoman hankalaa.

10 §

Merenkululaitos antaa tarkemmat luotsausohjeet ja määräykset luotsin pätevyysvaatimuksista ja luotsin tilausajoista, aluksen ilmoittautumisvelvollisuudesta, luotsauksen rajoittamisesta ja muista luotsaukseen oleellisesti liittyvistä asioista.

5 luku

Voimaantulo

11 §

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1998.

Kotimaan liikenteessä oleva alus, joka ei kuljeta irtolastina vaarallisia tai merta

pilaavia aineita, on vapautettu luotsinkäyttövelvollisuudesta 1 päivään maaliskuuta 1999 asti.

Suomalainen tai ruotsalainen matkustajalus, joka on säännöllisessä matkustajaliikenteessä Suomen ja Ruotsin välillä ja jossa on merenkululaitoksen hyväksymä linjaluotsi, on säännöllisellä reitillään vapautettu luotsinkäyttövelvollisuudesta 1 päivään maaliskuuta 1999 asti.

Helsingissä 6 päivänä helmikuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Liikenneministeri *Matti Aura*